

BAKONYI BARLANGKUTATÓ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE

8443 Bánd, Kossuth Lajos u. 2/b.

tel: 70/3828-595

Tárgy: kutatási jelentés

Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség

8000, Székesfehérvár
Hosszúsétatér 1.

Kutatási jelentés

A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége Baglyas 1. sz. víznyelőbarlangban 2012-ben végzett munkájáról

Nagyvázsony határában, a Nyír-tótól délkeletre, a D és a 3-as nyiladék találkozásánál található időszakosan aktív víznyelőbarlang. A barlang első kutatója és névadója Markó László, aki 1960-ban elsőként bontotta meg csapatával. Az első jelentős feltáró eredményt azonban 2004 októbere hozta, amikor a budapesti Pannónia Alapítvány kezdeményezésére a Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetségének sikerült áttörnie a kezdeti 10 méternyi omladékos zónát. Felső triász kösszeni rétegekben kialakult, szép folyosós-aknás-termes barlang tárult fel, az utolsó teremben sok cseppkövel. Jelenleg **153 m** hosszú, **24 m** mély.

A tárgyévben nem végeztünk feltáró munkát ebben a barlangban.

Tisztelettel:

Schäfer István
elnök

Bánd, 2013. február 12.

BAKONYI BARLANGKUTATÓ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE

8443 Bánd Kossuth Lajos u. 2/b.

tel: 70/3828-595

Tárgy: kutatási jelentés

Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség

8000, Székesfehérvár
Hosszúsétatér 1.

Kutatási jelentés **A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége** **Baglyas 2. sz. víznyelőbarlangban 2012-ben végzett munkájáról**

A Baglyas-víznyelők a Kab-hegy Dél-nyugati fennsíkján a Som út mellett találhatóak. A Markó László által megtalált víznyelő az út déli oldalán található. A víznyelő megtalálásának idején a 60-as években a Som út még nem létezett. Az általunk 2-es számon említett Bk-4/1 számú víznyelő az út építése után az elterelt vízfolyások révén vált ismertté. Ez egy hajdani, feltöltődött nyelőpont lehetett, mely az úttal elgátolt időszakos felszíni vízfolyások tártak fel ismét. Feltárása 2001-ben a Pannónia Alapítvány kezdeményezésére indult meg, amikor az alapítvány a nyelőpontot kimarkoltatta és fával kiácsolta. A szövetség tagszervezeteinek összefogásával 2004-ben elkészült a 2. számú víznyelő bejáratának végleges biztosítása, azonban az abból feltárt járatok végpontja szálkő szűkületben végződött, ezért a víznyelő kutatásával felhagytunk.

A tárgyévben feltáró munkát nem végeztünk ebben a barlangban.

Tisztelettel:

Schäfer István
elnök

Bánd, 2013. február 12.

BAKONYI BARLANGKUTATÓ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE

8443 Bánd Kossuth Lajos u. 2/b.

tel: 70/3828-595

Tárgy: kutatási jelentés

**Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és
Vízügyi Felügyelőség**
8000, Székesfehérvár
Hosszúsétatér 1.

Kutatási jelentés **A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége** **A Bándi 1.számú-barlangban 2012-ben végzett munkájáról**

A Bándi 1. számú barlang, Bánd község belterületén a Kossuth Lajos utca 39. szám alatti ház udvarán nyílik. A felső triász földolomitban kialakult bejárati száda 5 méter széles, 6 méter magas, 7 m hosszú termet alkot. Formakincsét a réteglapok mentén leszakadozó főté határozza meg. Az eredeti járat oldásos jellegű, amelynek nyomai az oldalfalakon, illetve a leszakadt tömbök alsó felén figyelhetőek meg. A jobboldali fal mentén a fal aláhajlásában a kitöltésben üregesedés figyelhető meg, e fal mentén bontva elképzelhető az omladék megkerülése. Biztató az itt megfigyelhető huzat jelenség, illetve a korábbi hőmérsékletmérések eredményei, amelyek együttesen a hegylábi barlangokra jellemző klimatikus jegyeket mutatják. 2009-ben a terem végén a jobb oldali aláhajlásban a korábban megfigyelt huzatoló lyuk alatt kezdtük meg a feltárást. Leszakadt réteglapok, talaj és kötörmelék kitermelésével haladtunk előre. Már az első bontás alkalmával mintegy 5 métert haladtunk előre, ahol egy leszakadt réteglap felett látni lehetett, a járat szabad folytatását. A következő bontás alkalmával a réteglap elbontásával sikerült újra továbbjutni. Ekkor kb. 7 méter új járat tárult fel, amelyben nagyméretű kövek, leszakadt réteglapok között négykézláb lehetett közlekedni. Az oldott felületű falakon, nagyméretű, és kisméretű oldás formák (boxwork) is láthatók. A kb. 1 méter szélességű járatot ember által állva járható mélységben bontottuk ki, így az üledékszállítás talicskával végezhető. A végponton a járat lefelé fordult, ahol az év végéig mintegy 5 méter mélységű akna alakult ki. A barlangból kitermelt jelentős mennyiségű üledéket a barlang bejárati

termében helyeztük el, amelynek elszállítása 2010-ben történt meg. 2011-ben egy forráskürtöt tártunk fel, amely Keleti irányban az eredeti járatból 45 fokos szögben kitörve, felfelé üledékkal kitöltve folytatódott tovább. Ebben a járatban felfelé bontva 3 méter után elértük a bejárat terem bal oldali törésének vonalát, amelynek mentén a járat függőlegesbe fordult.

A tárgyévben tovább folytattuk a feltáró kutatást. A finomszemcsés üledékkal teljesen kitöltött, kb. 60-70 cm széles járatot tovább kitisztítottuk, majd déli irányban kezdtünk bontani, ahol a járat szelvénye megfelelő a további kutatáshoz. A kitermelt üledéket egy traktorutánfutóval szállítottuk el egy közeli telekre, ahol a terület feltöltése amúgy is szükségessé vált.

Elkészítettük a barlang poligonját, amely alapján a barlang eddig feltárt teljes hossza meghaladta a **38 métert**.

Üdvözlettel:

Schäfer István
elnök

Bánd, 2013. február 14.

BAKONYI BARLANGKUTATÓ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE

8443 Bánd Kossuth Lajos u. 2/b.

tel: 70/3828-595

Tárgy: kutatási jelentés

**Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és
Vízügyi Felügyelőség**
8000, Székesfehérvár
Hosszúsétatér 1.

Kutatási jelentés A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége Bándi 2.sz-barlangban 2012-ben végzett munkájáról

A tárgyévben a szövetség más kutatási területein folyó munkálatok miatt a feltáró munkát nem kezdtük meg az engedélyes barlangban.

Üdvözlettel:

Schäfer István
elnök

Bánd, 2013. február 10.

BAKONYI BARLANGKUTATÓ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE

8443 Bánd Kossuth Lajos u. 2/b.

tel: 70/3828-595

Tárgy: kutatási jelentés

**Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és
Vízügyi Felügyelőség**
8000, Székesfehérvár
Hosszúsétatér 1.

Kutatási jelentés A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége Gombás-barlangban 2012-ben végzett munkájáról

A tárgyévben a szövetség más kutatási területein folyó munkálatok miatt a feltáró munkát nem kezdtük meg az engedélyes barlangban.

Üdvözlettel:

Schäfer István
elnök

Bánd, 2013. február 15.

BAKONYI BARLANGKUTATÓ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE

8443 Bánd Kossuth Lajos u. 2/b.

tel: 70/3828-595

Tárgy: kutatási jelentés

**Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és
Vízügyi Felügyelőség**
8000, Székesfehérvár
Hosszúsétatér 1.

Kutatási jelentés A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége Kék-hegyi 2-es-víznyelőben 2012-ben végzett munkájáról

Az Északi Bakonyban, Porva határában lévő Ménesjárás-pusztától Ny-Ény-ra 1500 méterre, 480 m. tszf. Magasságban, alsó-jura dachsteini-típusú mészkőben kialakult nyelő jelenlegi mélysége 7 méter. Az Acheron Barlangkutató Csoport 1996-ban végzett a víznyelőben feltáró munkát, melynek eredményeként 20 méter mélységig jutottak le, ahol a végponti akna DK-i végpontján jónak ígérkező bontási helyet találtak, de akkor a kutatással felhagytak és a víznyelő időközben besuvadt.

A víznyelő feltárását a 2008-évi nyári Magas-bakonyi táborunk alkalmával kezdtük el, ahol többnapos munkával sikerült lejutnunk az Acheron Barlangkutató Csoport egykori végpontjára, ott azonban további kutatásra alkalmas pontot nem találtunk.

A tárgyévben feltáró munkát nem végeztünk ebben barlangban.

Tisztelettel:

Schäfer István
elnök

Bánd, 2013. február 15.

BAKONYI BARLANGKUTATÓ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE

8443 Bánd Kossuth Lajos u. 2/b.

tel: 70/3828-595

Tárgy: kutatási jelentés

Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség

8000, Székesfehérvár
Hosszúsétatér 1.

Kutatási jelentés A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége Középső-Hajagi-víznyelőben 2012-ben végzett munkájáról

Szentgál község határában, a Középső-Hajag keleti oldalában található, az Augustin tanyára vezető piros turistajelzésű nyiladék mellett 600 méter magasságban. A nyiladék szintjétől mintegy 6 méter mélységű meredek falú töbör oldalában nyílik víznyelő jellegű bejárata. Független szálkőfalakkal határolt aknája 4 méter mélységben törmelékben végződött. A Kab-hegyi Erdészet támogatásának köszönhetően a helyi erdőben vágott faanyaggal sikerült kiácsolni a kutatóaknát. A továbbiakban a szálkőfalakat követve egy aláhajlás után meanderező járatba jutottunk, amelynek kitöltését eltávolítva volt lehetséges az előrehaladás. A bontási végpont az előző év végén 10-12 méter mélységben volt.

A tárgyév során több alkalommal, főként a nyári kutatótábor idején végeztünk feltáró munkát ebben a víznyelőben. A kutató tábor végéig 18 méter mélységig sikerült lejutni, ahol egy szépen oldott, de egyre szűkülő szálkő járatban akadtunk el. Ezen a ponton a továbbiakban a járat szűk keresztmetszete miatt lehetetlen tovább bontani. Ez a víznyelő is hasonlít a közelben a Hárskúti-fennsíkon korábban megismert víznyelő típushoz, ahol a fejlett víznyelőjáratok 15-20 méter mélységben járhatatlanul szűk járatokban végződnek.

A fentiek miatt a továbbiakban, ebben a víznyelőben a továbbiakban nem kívánunk feltáró munkát folytatni.

Tisztelettel:

Schäfer István
elnök

Bánd, 2013. február 10.

BAKONYI BARLANGKUTATÓ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE

8443 Bánd Kossuth Lajos u. 2/b.

tel: 70/3828-595

Tárgy: kutatási jelentés

**Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és
Vízügyi Felügyelőség**
8000, Székesfehérvár
Hosszúsétatér 1.

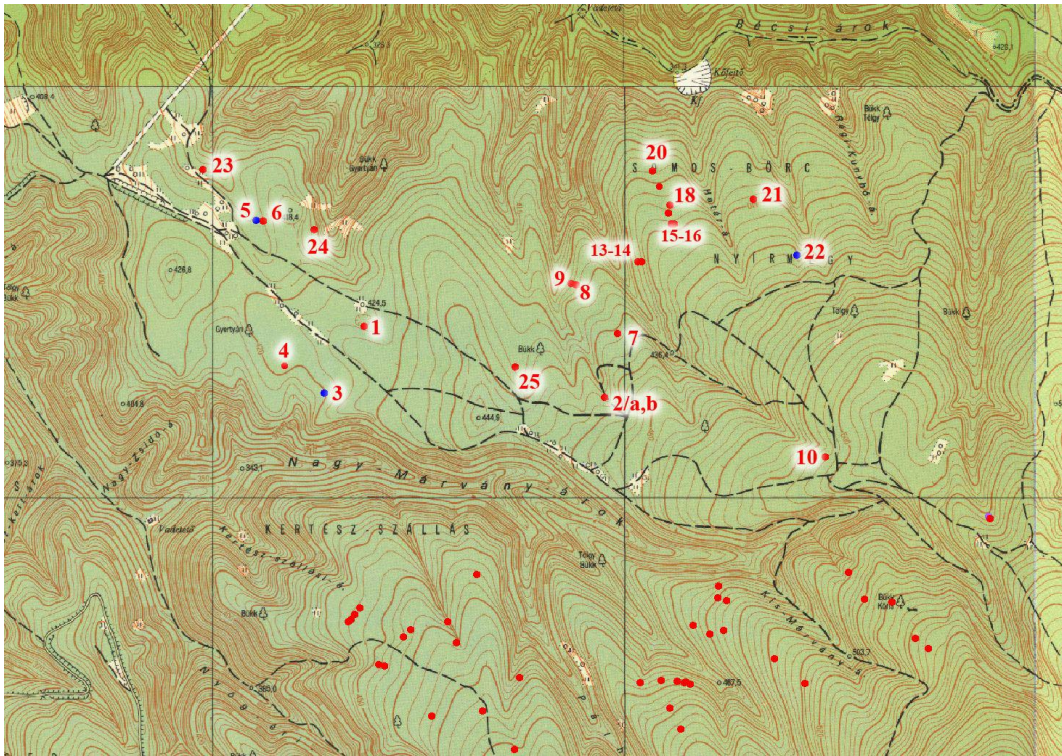
Kutatási jelentés **A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége** **Márvány-árki fennsík 5. számú nyelőjében 2012-ben végzett munkájáról**

Kolláth János
Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége

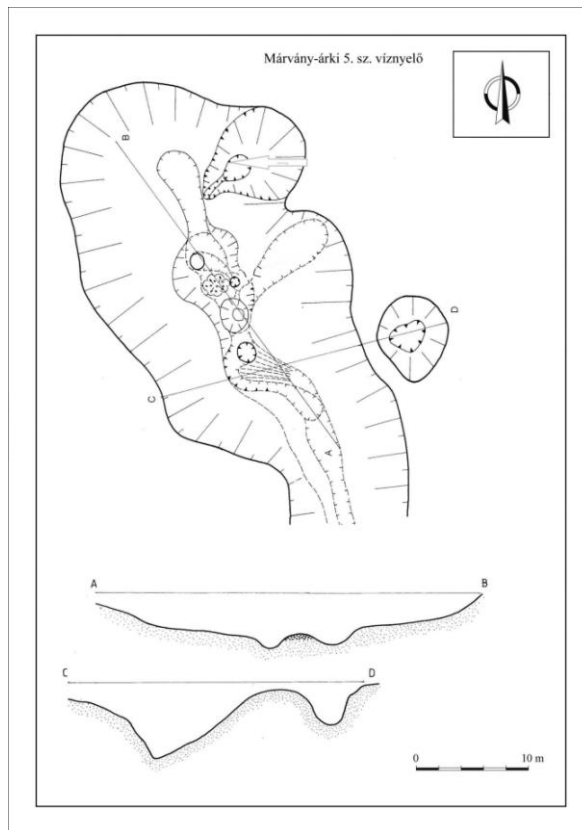
A Márvány-árki 5. számú víznyelő

A Kőrös-hegytől Északnyugati irányban 2-3 km-re, a Márvány Árok és Bécsi-árok közötti fennsíkon 1991-ben a budapesti ACHERON Barlangkutató Csoport tagjai Kárpát József vezetésével 25 karsztos berogyást, illetve víznyelőt derítettek fel. Az 5. számú víznyelő a fennsík Nyugati végén a Nyírmegyeri út mentén húzódó bekerített terület Északkeleti sarkánál található, 413 m. tfsz. magasságban. A terület egyik legfejlettebb víznyelője, vízgyűjtőterülete kb. 50 – 55000 m². Az 5. számú nyelőben néhány alkalommal végeztek feltáró munkát, amelynek során 7 méter mélységig jutottak és 12 méter hosszúságban tárták fel a víznyelő alatti barlangot. A nyelőpont az elmúlt évtizedekben besuvadt a további kutatás az egykori kutatóakna alján folytatható. A besuvadt föld, és növényi anyag kitermelésével szeretnénk elérni az egykori végpontot, ahol folytatjuk a kutatóakna mélyítését.¹

¹ Romhányi Balázs: Márvány-árki kutatás - összefoglaló

A fennsík térképe a karsztos objektumok elhelyezkedésével
(forrás: Móga János víznyelőkataszter)

A nyelő térképe a bontások megkezdése előtt²

² Forrás: Móga János: Víznyelőkataszter

Előzmények

A szövetség tagjai a 2011. évi téli kutatótábor tábora alkalmával eljutottak a Magas-Bakony karsztfennsíkjára.

A terület befoglaló kőzete felső-triász dachsteini és alsó jura mészkő, mely igen jól karsztosodó kőzet, és lehetővé teszi a nagyobb barlangok kialakulását. A régi emlékeket felelevenítve és új kutatási területeket keresve jártuk be ismét a helyszínt, hátha találunk vagy látunk olyasmit, ami az elmúlt tíz évben elkerülte a figyelmünket. Kutatásunk sikerrel is járt. A márványárki 5. sz. víznyelő legutolsó ÉNy-i nyelő tölcserének a Ny-i oldala megsuvadt, és ezáltal előbukkant a szálkőfal alja. Itt kis üregre lettünk figyelmesek, ahol be lehetett látni egy tisztára mosott, kövekkel kitöltött terembe. A látottak alapján nagyon biztatónak tűnt, ezért kutatási engedélykérelmet adtunk be.

BABESZ nyári kutatótábor, bontás a nyelőben (a BABESZ tábor résztvevői).

1. nap (szombat): A Kétórás munkával sikerült egy kisebb termecskébe bejutunk, aminek az alját nagy kövek töltik ki, közöttük üregekkel, és valamiféle légmozgás is érzékelhető. A bontás során viszont kiderült, amit mi szálkőnek néztünk, az csak egy nagy magányos kő, mely alábontva instabillá vált. A feltárást csak a kő biztosítása után lehet folytatni. A kő aládúcolása után nekiálltunk megbontani a nyelő sor legelső tagját a felszínről megfigyelhető üregesedés miatt. De 1,5 m után szűkület állta utunkat, ennek a bontásával idő- és emberhiány miatt egyelőre felhagytunk. (Feltételezhetően ez a pont megegyezik az 1991-es Acheronos feltárás barlangbejáratával.) Közben aktív nyelést tapasztaltunk a délután folyamán leesett nagy mennyiségű csapadék folyamodványaképp, de az aktív nyelő pont nem duzzasztott vissza annyira, mint ahogy az a húsz évvel ezelőtt leírt Acheronos jelentésben szerepel. Ez jelentheti azt is, hogy a barlangban korábban képződött agyagdugó átmosódott, megszűnt. A nyelőbe befolyó víz mennyisége olyan 100 l/perc lehetett. A továbbiakban a bejárat patronos tágítása volt, annak érdekében, hogy a be- és kijutás biztonságos legyen, a törmelék kitakarítása kényelmesen végezhető legyen. A nap során kb. 1 m³ főleg löszös kitöltés kitermelése történt meg. Üregesedés csak a bejárat alá visszahajló részen volt látható, de az nem volt járható méretű.

2. nap (vasárnap): Ezen a napon folytattuk a bejárat alatti üreg bővítését. A délelőtt folyamán 0,5 m³ törmelék került a felszínre, amikor az északi oldalfalban újnyi rést találtunk. Délután a rés előtti törmeléket termeltük ki, majd kövek között lehetett 2 m-t előrelátni. A műszak végére patronozás és a kövek kitermelése után egy kis aknába lehetett bejutni.

3. nap (hétfő): Az északi ág bontása folytatódott. A tágítás, patronozás eredményeként egy szűkületen átjutva 2 m átmérőjű kis terembe jutottunk, melynek teteje eltömődött kürtőben végződik. Lefelé a bejárat felé látszottak rések.

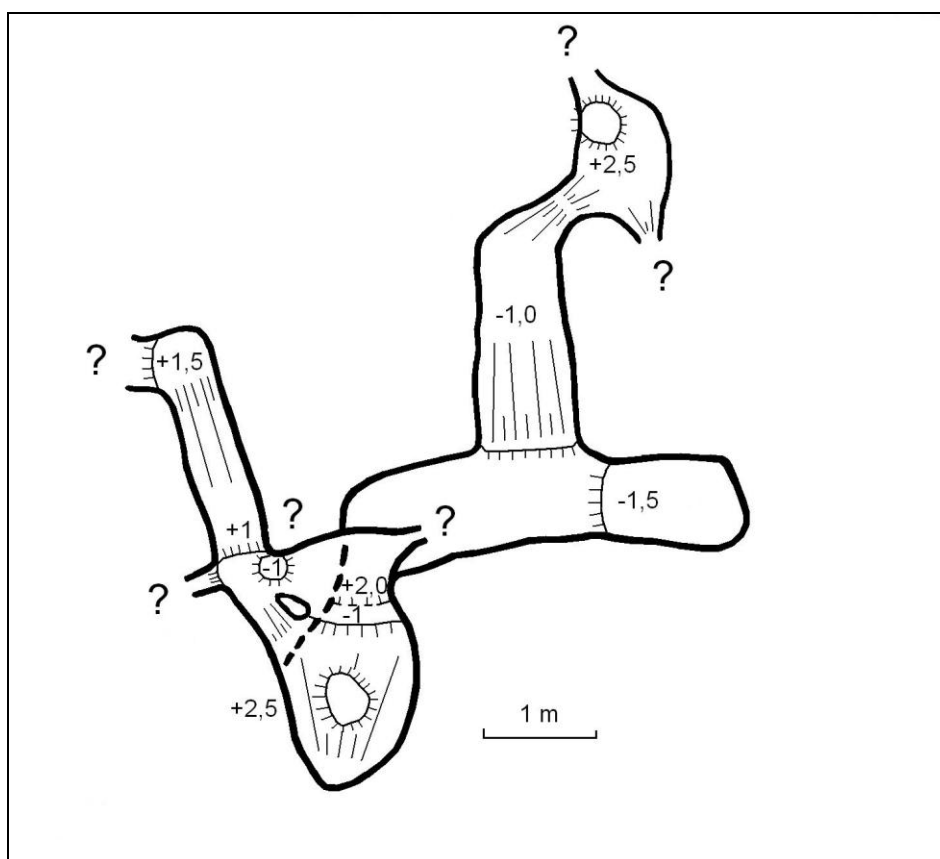
4. nap (kedd): Az északi ág bontása folytatódott. A teremből a szűkületen keresztül kellett a törmeléket kitermelni, ami nagyon lelassította a haladást. A nap végére látszott, hogy az ígéretesnek tűnő járatrész teljesen eltömődött, beszűkült.

5. nap (szerda): Az északi ág nehéz körülményei miatt a bontási munkahelyet a bejárat közelébe helyeztük át. Ígéretesnek tűnt a bejárattal ellentétes oldalon a laza földes kitöltés kitermelése. A munka mind a délelőtti, mind a délutáni műszakban itt folyt. A 1 x 0,8 m-es munkagödör a nap végére 1,6 m-re mélyült. Az északi és a keleti sziklafal enyhén aláhajlik. A déli és nyugati oldal mindvégig köveket tartalmazó főleg löszös kitöltés. Üregesedés nem volt tapasztalható.

6. nap (csütörtök): Mivel a tegnap mélyített kutatóakna nem mutatott továbbjutással biztató helyet, a bejárat alatti rész bontásával folytattuk a feltárást. Itt egy lapos résen bebújva kis fülke volt látható. A bejárat tágítása mellett kibővítettünk egy vödröző nyílást is. Összesen kb. 0,5 m³ törmelék kitermelése történt meg. Ekkor a nyugati oldalon 1 m mély és 3 m hosszú hasadékba lehetett belátni. A bejárás során kiderült, hogy továbbvezető járat nem indul belőle. A műszak végére a bontás keleti oldalán – ferdén lefelé – rés nyílt meg, melyen 1 m-re lehetett előre látni.

7. nap (péntek): A bejárat alatti rész bontásának folytatás volt a feladat. A tegnapi biztató rést tágítva keletre látszott újabb továbbjutási lehetőség, amiről azonban délre kiderült, hogy elszűkül. Délután az előző nap feltárt hasadék irányában tágítottuk a végpontot. Ezáltal a hasadék alulról megnyílt és bejárható lett.

8. nap (szombat): A végponti törmeléket vizsgálva tapasztaltuk, hogy a keleti oldal iszapolásával szemben a nyugati oldalon durvaszemcsés a törmelék. A bontást ebben az irányban folytatva délutánra egy kövek közötti nyílás vált szabaddá. Ebben a 45°-ban észak felé lejtő kövek közötti járatba 1,5 m-t lehetett belátni. Feltételezhetően ez a fő víznyelési irány. A nyeléből kitermelt kövekből a berogyás löszfalának biztosítása érdekében egy körfalazat építése folyamatosan történt.

A barlang vázlatos alaprajza a tábor végén.
(Rajzolta: Kolláth János)

2012. szeptember 1-2.

Terepbejárás, barlangellenőrzés 3, 5. sz. töbrök (Romhányi Balázs és társai)

Terepbejárás során tapasztaltuk, hogy a nyelőben a nyár folyamán jelentős víznyelés történt, ami a korábban feltárt barlangot is érintette. Ekkor a barlang járatainak vizsgálata nem történt meg.³

2012. szeptember 23.

Terepbejárás, barlangellenőrzés (Kolláth János, Kolláth Attila)

Szeptember elején Romhányi Balázsék újra bejárták a fennsíkot. Tapasztalták, hogy a nyár folyamán legalább egy alkalommal jelentős mennyiségű csapadék hullott a területen, aminek következtében a barlangban megindult a víznyelés. Ennek következményeit vizsgálva kerestük fel a barlangot.

Víznyelési adatok:

- 1991.: Az Acheron csoport jelentésében utalás szerepel arra vonatkozóan, hogy a nyelőbe jelentős vízbeáramlás történt és jelentős visszaduzzasztásra is sor került. Ez azt jelenti, hogy a feltárt járat ellenére sem nyílt meg jelentősebb vízvezető járat.
- 2012. húsvéti kutatótábor: A nyelő nem duzzasztott vissza annyira, mint ahogy az a húsz évvel ezelőtt leírt Acheronos jelentésben szerepel. Ez jelentheti azt is, hogy a barlangban korábban képződött agyagdugó átmosódott, megszűnt., de jelentheti azt is, hogy a vízbeáramlás kisebb intenzitású, mint a nyelési kapacitás. A nyelőbe befolyó víz mennyisége olyan 100 l/perc lehetett.
- 2012. nyár: A nyelőbe jelentős mennyiségű vízáramlás történt, melynek mértéke nem állapítható meg. A terepbejáráskor tapasztaltuk, hogy a töbörben visszaduzzasztás történt. Ez huzamosabb ideig fennállt, amit a nyelő alján és oldalán látható kb. 1 cm vastag iszaplerakódás igazol.

A nyelő alján lerakódott iszap

A víznyelés elsődlegesen a barlangbejáraton történt. Ennek jól látható nyomai vannak:

1. A visszaduzzasztott tó átbukott a töbör közepe és a barlangbejáratot tartalmazó töbörész közötti löszháton. Ebbe 3 m hosszan 0,5-0,6 m mély és hasonló széles árkot mélyített.

³ Romhányi Balázs szóbeli közlése

2. Jelentős mennyiségű uszadékot rakott le a falazat tetején.
3. A bejárat előtti 1 m^2 területű vízszintes munkaterület megsuvadt.
4. A falazat 1 m^2 -nyi területen megomlott, a löszsuvadás helyére hullva.
5. A munkaterület peremét alkotó kőtömbök egy része beomlott a bejáratba, eltömve a végpont fölötti vödröző nyílást.
6. A barlangban a bejáratnál szemben sok apró uszadék-törmelék látható.
7. A bejárat alatti bontási hely kb. 1 m magasságig megtelt bemosott törmelékkel.
8. A bejárat alatti bontás déli oldalfala megsuvadt, kb. $0,8 \text{ m}^3$ -nyi kő és lösz a bontási pontra és a járat oldalába csúszott

A vízmozgás által mélyített bevágás

A nyári tábor során épített falazat

A bejárat és az előtte lévő munkaterület a víznyelés előtt

A bejárat és az előtte lévő munkaterület a víznyelés után

A bejárat suvadása és berogyott kövek

A barlangban jól elkülöníthető volt az északi (a bejáratától északra eső járatok) és a déli (a bejárat alatti bontás) járatok víznyelés során tapasztalt viselkedése. Az északi járatokban – főleg a

bejárat melletti 1,5 m mély akna falán az apró uszadékból határozott vonal menti lerakódás volt látható. Szintje megegyezik a bejárat alatti bontás felé menő járat talpszintjével, ami úgy viselkedett, mint egy gát. A visszaduzzasztás a nyelés intenzitásának csökkenése után még hosszabb-rövidebb ideig fennállhatott, amikor nyugodt vízszint alakult ki. A nyelés során itt nem volt nyugodt vízfelszín, mert a bejáraton beáramló víz folyamatos mozgásban tartotta azt.

Ezek alapján feltételezhető, hogy az északi járatok csak kis mennyiségű nyelési kapacitással rendelkeznek, esetleg teljesen eltömöttek. Ez a kutatás szempontjából azt jelenti, hogy itt gyors továbbjutásra – eltömődések kitakarítása nélkül – nincs lehetőség.

A bejárat alatti bontás felé eső oldalfalakon nem volt tapasztalható az előbbihez hasonló lerakódás. Itt nem volt visszaduzzasztás. A bejáráskor a végpont nem volt megközelíthető az omlás és feltöltődés miatt. Jól látszott, hogy a nyári tábor bontási műszakjai során kialakított akna oldalfalai stabilak maradtak, de a mennyezet köves-löszös anyaga megomlott. Ennek helyére suvadt be – feltételezhetően a nagy nyelési folyamatot követően, mert az omladék a kövek között tartalmazta a laza löszöt is. A végponti nyelés és annak hatása nem volt értékelhető az omlás miatt. Figyelmet érdemel viszont az, hogy az akna keleti oldalából kilépő – a tábor során vakjáratnak ítélt – rész nem töltődött föl. Esetleg ez az irány is vezethetett el vizet, ezt ellenőrizni kell.

A nyelő alján a bontásokkal (Acheron 1991: 7 m mélység, BABESZ 2012: 2 m mélység) megnyitott nyelőpont is vezetett el vizet. Itt a nyári állapothoz hasonlítva besuvadás és uszadék bemosódás történt (2 fénykép összehasonlítása). A nyelés intenzitása alacsony lehetett, a töborbe befolyó vízmennyiség töredéke. Emellett a visszaduzzasztás – 2 m vízszint a töbor talp felett + legalább 2-7 m a töbor szintje alatt – miatt kialakult vízmagasság is jelentős eltömődést igazol. Ha lett volna nyílt vízvezető járat löszben vagy kitöltésben, ekkora nyomás kimosta volna az anyagot, és növekedett volna a nyelési kapacitás.

A megsuvadt nyelési pont

Megállapítások:

- Ha a tavaszi kutatótáborban a 100 l/perc hozamot a nyelő mélypontja visszaduzzasztás nélkül elnyelte, a nyári beáramlás ennek többszöröse lehetett.
- A területen a nyár folyamán nem volt huzamosabban csapadékos idő. Hirtelen bekövetkező jelentős záporok fordultak elő. Nem magyarázható, hogy ilyen körülmények között hogyan alakulhatott ki olyan visszaduzzasztott tó a nyelőben, amiből a jelentős vastagságú iszaplerakódás létrejött.
- A barlangbejárat és falazat a nyelés hatására átrendeződött. A következő bontások alkalmával el kell végezni a bejárat takarítását, a korábbi falazat részbeni elbontását és újraépítését. Át kell bontani a bejárat előtti suvadást a jártig, ezt a részt ácsolattal, vagy stabil falazattal kell megerősíteni.
- Ki kell termelni a beomlott és a végpontra bemosott törmelék a nyelés hatásának megállapítása érdekében.
- Tovább kell folytatni a bejárat alatti akna mélyítését, mert feltételezhető, hogy a visszaduzzasztás nélküli nyelés itt történt.

2012. őszi tábor

Terepbejárás, barlangellenőrzés

A 2012. évi őszi kutatótábor alatt ismét felkerestük a nyelőt. Annak ellenére, hogy 2012. szeptember 23. és október 20. közötti jelentős csapadékról nem volt információnk, ismételt nyelést tapasztaltunk. Ennek során a nyelőbe ismételten jelentős mennyiségű víz áramlott be, ami tovább mélyítette a korábban kialakult, a löszbe vágódott árkot. A falazaton és a bejáraton további suvás volt látható. A barlangot belülről ekkor nem vizsgáltuk át.

A nyelő löszkitöltésében a barlangbejáratához vezető árok.

A fényképeket Kolláth János készítette.

Tisztelettel:

Schäfer István
elnök

Bánd, 2013. február 10.

BAKONYI BARLANGKUTATÓ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE

8443 Bánd Kossuth Lajos u. 2/b.

tel: 70/3828-595

Tárgy: kutatási jelentés

**Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és
Vízügyi Felügyelőség**
8000, Székesfehérvár
Hosszúsétatér 1.

Kutatási jelentés **A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége** **Mester-Hajag 4. sz. barlang 2012-ben végzett munkájáról**

Móga Jánosék 2010-tavaszaán három üreget találtak a Mester-Hajagon, amelyek közül egy barlangindikációt kutatásra érdeemesnek találtunk. Egy gerincen nyílik, mindössze emberderék szélességű, és 1,5m mély lyuk, a beledobott kő 10-12 másodpercig pattogott lefelé. Az első bejárásakor Romhányi Balázsék Lyukas fa- barlangjának nevezték el.

A tárgyévben a szövetség más kutatási területein folyó munkálatok miatt a feltáró munkát nem kezdtük meg az engedélyes barlangban.

Tisztelettel:

Schäfer István
elnök

Bánd, 2013. február 11.

BAKONYI BARLANGKUTATÓ EGYESÜLETEK SZÖVETSÉGE

8443 Bánd Kossuth Lajos u. 2/b.

tel: 70/3828-595

Tárgy: kutatási jelentés

Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség

8000, Székesfehérvár
Hosszúsétatér 1.

Kutatási jelentés A Bakonyi Barlangkutató Egyesületek Szövetsége Öreg-Köves-víznyelőbarlangban 2012-ben végzett munkájáról

Ajkáról Jókai-bányán keresztül, az erdészeti műúton Sárcsi-kút felé haladva felérünk a fennsíkra, ahol az útelágazásnál balra fordulunk. A 3. számú nyiladékot elérve ezen délkeleti irányba haladva 300m után érjük el a Ménesakol-árki 2. sz víznyelőt (M2), melytől 150m-re keletre található az Öreg-köves víznyelőbarlang (M4) tölcsére.

A barlang egy mészkő kibukkanáson kialakult jelentős méretű víznyelős töbrben, a Kab-hegy központi részén a Ménesakol-árokban található. Kutatását 1999-ben a Bakony Barlangkutató Egyesülettől vettük át, azóta évről évre kisebb-nagyobb szakaszokkal növeltük hosszát. 2001 év végére a barlang bejárható hossza elérte a 300 métert (további kb. 50-80 méter már sajnos nem járható), mélysége a legmagasabban fekvő bejárattól mérve 55 méter. A barlang felső triász dachsteini mészkőben (egyes nézetek szerint alsó jura dachsteini típusú mészkőben) alakult ki. Járatait a tektonikus irányítottság hatására létrejött litoklázisokon befolyó vizek eróziós hatása, illetve a beszivárgó vizek korróziós hatása alakította ki. A víznyelő pont patakmederben történő folyamatos hátrálása miatt egymással párhuzamos aknák alakultak ki, melyek a barlang jelenlegi arculatát szinte áttekinthetlenné teszik.

2005 év elején a közvetlenül a 17-s akna tetejére vezető – teljesen feltöltődött – egykori 9 méter mély bejárati akna kiásását, majd végleges járatbiztosítását végeztük el. A munka eredményeként a Kab-hegy legnagyobb – 17 méter mély – egybefüggő aknája vált újra járhatóvá, melynek alján egy szűkület átvésésével újabb járatokat többek között egy kürtöt is sikerült feltárni. A felszínről indított akna mélyítéséhez kis létszámú

kutatócsapatra volt szükség. Az ácsolást fával végeztük, majd rövid időn belül kútgyűrűvel váltottuk ki. A 9 méter mélységű aknát 11 db kútgyűrűvel tudtuk biztosítani. A biztosított bejáraton keresztül közvetlenül érhető el a 17-es akna, a Giotin, a Sarló-akna, ezen keresztül a Szelelő-lyuk alatti barlangszakaszok.

A tárgyévben a korábban kútgyűrűvel biztosított bejáraton keresztül a Sarló-akna mélyítését folytattuk, itt néhány alkalommal végeztünk munkát, amelynek során mintegy 1,5 méterrel mélyítettük az aknát. Év közben több alkalommal figyeltünk meg víznyeléseket, amelyek akadályozták a munkát, ugyanis a jelenlegi bontási helyünk a Sarló-akna gyűjti össze és vezeti le a barlang régi részeibe befolyó vizeket. Emiatt kevesebbszer tudtunk feltáró munkát végezni, mint terveztük.

Az év során a BfNPI megbízásából a barlang összes létráját korszerű rozsdamentes létrára cseréltük.

Tisztelettel:

Schäfer István
elnök

Bánd, 2013. február 12.